

Kako ukloniti probleme oko slobodne trgovine

Predstavnici Privrednih komora Federacije BiH, Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske, 11. decembra, održali su u Mostaru radni sastanak posvećen predstojećem stupanju na snagu ugovora o slobodnoj trgovini između BiH i ovih zemalja * Sastanak je organizirala P/GKFBiH, a kako je na konferenciji za novinare kazao Jago Lasić, potpredsjednik, cilj je bio "što bolje pripremiti i otkloniti moguće probleme nakon 1. januara naredne godine kada će pomenuti ugovor i stupiti na snagu"

Potpredsjednik je rekao kako je ovaj sastanak rezultirao setom zaključaka, koji će narednih dana biti proslijeđeni odgovarajućim institucijama bh. vlasti, ali i vlastima susjednih zemalja, kako bi se iniciralo otklanjanje mogućih problema oko primjene ugovora o slobodnoj trgovini. Sudionici skupa dogovorili su da se održi i sastanak međudržavne komisije zadužene za provedbu ugovora o slobodnoj trgovini, kao i da se napravi poslovni savjet ili komisija, sačinjena od predstavnika privrednih komora sve tri države. Zadatak ovoga tijela bio bi poticanje svojih vlada na rješavanje eventualno nastalih problema, odnosno da se problemi preduhitre kako do njih ne bi dolazilo.

Dogovoreno je i da se animiraju komisije i vladine institucije koje uređuju granične prijelaze, da se odrede posebni granični prijelazi za onu robu koja je specifična u međusobnom prometu. Riječ je o malom broju robe koja je problematična, te da bi uređenje tog dijela bilo od interesa za protok robe za sve tri zemlje, posebno za BiH, koja za svoju veličinu ima previše carinskih prijelaza.

Učesnici su saglasni i da komore iniciraju donošenje tehničkih propisa, zakona i pratećih akata, kako bi se smanjio broj problema koji se mogu javiti u provedbi ugovora o slobodnoj trgovini.

Prisustvovali su i predstavnici veterinarskih službi, koji su izvijestili o bitnim segmentima u radu veterinarskih inspekcija i veterinarskih službi, sa osvrtom na rad graničnih veterinarskih službi.

- Tu, prije svega, mislim na izgradnju institucija za validno certificiranje robe koja nedostaje BiH, i smatram da smo s te strane prerano potpisali Ugovor o bescarinskoj trgovini, vjerujući da je period od tri godine do potpunice liberalizacije tržišta dovoljan za formiran-

je tih institucija. Dogodilo se da one još nisu formirane i sada moramo ubrzano raditi na njihovoj izgradnji i nadamo se da će nam u tome pomoći i naši susjedi - kazao je Lasić.

Pomoć susjednih zemalja u ovoj oblasti nam je bitna, jer će, ukoliko bh. tržište ne bude moglo izvoziti zbog tih ograničavajućih faktora, doći do pada kupovne moći u BiH, što će značiti gubitak tržišta za svakog partnera.

- S te strane očekujemo pomoć i već imamo dogovore sa R Hrvatskom da će nam u tom smislu pomoći - riječi su Jage Lasića.

Među zaključcima skupa naglašena je i važnost uređenja (bilateralno) tehničkog dijela provedbe ugovora o slobodnoj trgovini do zakonskog reguliranja, a misli se na Zakon o vanjskoj trgovini BiH. Između ostalog, dogovoren je i zajednički nastup na uređivanju poslova na trećim tržištima.

Osim predstavnika privrednih komora, prisustvovali su i Stanimir Vukičević, ambasador SCG u BiH, te Ratko Maričić, generalni konzul RH u Mostaru.

Ovaj sastanak ambasador Vukičević ocijenio je konstruktivnim, ističući kako je orijentacija privrednika prepoznatljiva, konkretna i jasna. Izražavajući zadovoljstvo što je prisustvovao ovom skupu, kazao je kako je pozitivno što nije bilo samo riječi o ugovoru o slobodnoj trgovini već i mogućnostima proširenja saradnje i njenog podizanja na viši nivo.

- Skupovi ove vrste su korisni i uspješni, stoga apeliram na organizatore da se slijedeći posveti analizi koliko je zaključaka realizirano - kazao je konzul Maričić.

Uvjerena je da će već nakon šest mjeseci biti vidljivi prvi rezultati.

U svom obraćanju Jadranka Radovanić, predsjednica PK iz Splita, osvrnula se na podignute tenzije u bh. medijima, kako će od stupanja na snagu ugovora o slobodnoj trgovini bh. privreda biti stavljena u nepovoljan položaj zbog robe koja će pristizati iz RH. Kazala je kako se o tome više priča nego što je stvarno tako, istakavši da kao problem vidi jedino meso, mesne preradevine i živu stoku.

- Tu je problem zakona i zakonskih normi koji nisu donijeti. Mi smo u protekle tri do četiri godine donijeli nekoliko zakona koje smo uskladili sa zakonima Evropske unije, što čeka i BiH, i kada budu ujednačene norme i zakoni tih problema više neće biti - istakla je Radovanić. /ONASA/

Sektor tekstila, kože i obuće P/GKFBiH

Bankovne garancije kože povećanje izvoza i novo zapošljavanje

Nakon dogovora s predstavnicima CAFAO-a i carinskih uprava Federacije BiH i Republike Srpske, došlo se do problema koji se trebao riješiti na nivou entitetskih vlada, a to je obezbjeđenje bankovnih garancija za lohn poslove

Lohn poslovi su klasičan izvoz radne snage, što znači da materijal i sav pribor obezbjeđuje onaj za koga se ti poslovi rade, tj. kupac. Sve do 2001. i 2002. godine bilo je dovoljno mudrosti da se od onih koji samo iznajmljuju radnu snagu u lohn poslovima ne traže nikakve garancije kao obezbjeđenje. Tada dolazi do promjene propisa i Vlada FBiH donosi zakon po kojem se trebaju obezbjeđiti bankovne garancije za svaki lohn posao.

Ta odluka dovodi do velikih problema za sve u industriji tekstila, kože i obuće koji se bave ovim. Preduzeća moraju za svaki posao tražiti bankovnu garanciju u visini od 10 odsto vrijednosti posla, a da bi je dobili, moraju taj iznos pokriti hipotekom. Kako preduzeća iz navedenih grana spadaju u niskoakumulativna, a u većini slučajeva nisu u mogućnosti ispuniti sve predviđeno, bila su primorana smanjiti svoj izvoz, poslati na čekanje izvjestan broj radnika, te se na taj način dovesti u nezavidan položaj.

Šta obezbjeđenje garancija predstavlja za firme, pokazat će sljedeći primjer:

BORAC Travnik, naš trenutno najveći kolektiv, koji svoju proizvodnju bazira 95 odsto na lohn poslovima i izveze "rada" oko 50 miliona konvertibilnih maraka, treba za obezbjeđenje garancija za te poslove osigurati pet miliona vrijednosti garancija kao i 500.000 KM provizije banci (jedan odsto od vrijednosti garancije).

Nije teško zamisliti šta to predstavlja za jedan takav kolektiv koji zapošljava oko 2.700 radnika.

Cijeneći probleme s kojima se susreću sve firme koje rade na taj način, P/GKFBiH, tj. njen Sektor tekstilno-kožarsko-prerađivačke industrije pokrenuo je inicijativu za promjenu Vladine odluke o obaveznom obezbjeđenju garancija za lohn poslove.

Federalnom ministarstvu energetike, rudarstva i industrije upućeno je pismo s molbom da se od resornog ministarstva dobije podrška u tom pravcu.

Odgovor Federalnog ministarstva bio je pozitivan, što je Sektoru potvrdilo da su opravdani zahtjevi. Kako je za realizaciju takve odluke nadležno Federalno ministarstvo finansija, odmah po dobijanju pisma podrške upućeno je pismo direktno federalnom ministru finansija Draganu Vrankiću, s molbom da se razmotri zahtjev i da se odgovori šta Ministarstvo namjerava poduzeti u tom pravcu. Pismo je upućeno 27. 11. 2003. godine, ali odgovor još nije stigao. Ne želimo protumačiti neodgovaranje na naše pismo nehtijenjem da se riješi problem, nego zauzetošću ministra. Nadamo se da će uskoro doći do pozitivnog odgovora i da će se problem riješiti na zadovoljstvo svih. A to znači veći izvoz i veće zapošljavanje.

H. BRAJKOVIĆ

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina IV
Broj 15
decembar/prosinac 2003.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda, glavni urednik
Mira Idrizović, odgovorni urednik,
članovi:
Šemsa Alimanović, Dubravka Bandić, Ljubo Dadić,
Fahrudin Đikić, Juso Škaljić i Meliha Velić, sekretar
Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.d. Sarajevo

POSLOVNE
KOMORA

Štampa:

"Birograf" Sarajevo
Gajev trg 2
Za štampariju
Rizah Mustafić

Besplatan primjerak

Prezentacija Strategije MEI

Domaći proizvod treba stimulirati i zaštititi

Predstavnici Udruženja metalne i elektro industrije, u novembru i početkom decembra, prezentirali su Strategiju razvoja MEI privrednicima Zapadno-neretvanskog kantona, u Uredu P/GKFBiH u Mostaru, u Zeničko-dobojskom kantonu, u prostorijama kompanije Enker u Tešnju, i predstavnicima privrednih subjekata Srednjobosanske županije, u prostorijama Metalinvesta u Jajcu

U Mostaru se, 18. novembra, predsjednik P/GKFBiH Avdo Rapa osvrnuo na aktivnosti oko reorganizacije komorskog sistema. Koordinator aktivnosti pri izradi Strateških pravaca razvoja metalske i elektro industrije u FBiH izložili su ciljeve Strategije, glavne pravce razvoja, te predstavili Akcioni plan implementacije. Nakon toga je uslijedila rasprava u kojoj su učestvovali svi prisutni, a sugestije i primjedbe mogu se sumirati.

- U Strategiji treba dodati kao poseban razvojni pravac POLJO ili AGRO OPREMU, zašto se, naročito, založio Boško Zaradić, direktor Društva za proizvodnju poljoprivredne opreme.

- Po riječima direktora FEAL-a Mate Čujića, suštinsko je da se kroz aktivnost implementacije dokumenta registruju sve aktivne tvrtke iz ove oblasti, strateška pamet i kadrovi.

- Ako nemamo dobrih proizvoda i dalje ćemo uvoziti sve i svašta.

- Neophodno je stvoriti banku podataka i predočiti Ministarstvu vanjske trgovine, kako bi se konačno znalo šta možemo ponuditi tržištu.

- Domaći proizvod treba stimulirati i zaštititi.

- Sniziti cijene energenata.

- Stimulirati izvoz.

- Dodati kao strateški pravac - Mašinogradnja u drvnopraćivačkoj industriji.

Direktor EUROBUS-a Mostar Zdravko Bevanda je pozdravio što je problem bankarstva istaknut u strategiji, jer bez te podrške, po nje-

govim riječima, nema razvoja. Naglasio je da postojeća zakonska regulativa u dobrom dijelu sprječava razvoj ovog segmenta industrije, bez čega nema novih uposlenika.

Govoreći o proizvodnji autobusa, kao visokosofisticiranog proizvoda, ukazao je na teškoće pri tretiranju naših proizvoda kao domaćih, naročito primjenom trgovinskih sporazuma sa susjednim zemljama.

U rješavanju svih tih pitanja, nezaobilazna je uloga Privredne/Gospodarske komore FBiH.

Po okončanju rasprave, održan je sastanak Ekspertnog tima zaduženog za implementaciju Strategije.

Ekspertni tim, koga je imenovao Odbor Udruženja MEI, na sjednici 15. oktobra, razmatrao je predloženi Prijedlog operativnog plana upravljanja Strategijom razvoja MEI.

Budući da su usaglašeni rokovi, zadaci i obaveze po učesnicima u timu, dogovorena je razrada zadataka po nosiocima, koja će biti predstavljena na narednoj sjednici.

Delegacija P/GKFBiH i Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije je potom posjetila kompaniju FEAL Široki Brijeg, obišla proizvodne pogone i razgovarala sa menadžmentom kompanije.

FEAL je respektabilna kompanija za preradu aluminija, koja ima 150 zaposlenih. Raspolože modernom tehnologijom za proizvodnju profila i drugih elemenata za izradu raznovrsnih aluminijskih građevinskih konstrukcija.

Koristeći vlastita iskustva i dostignuća najpoznatijih evropskih proizvođača, FEAL-ov stručni tim razvija sve vrste bravarskih konstrukcija:

- hladne profile za izradu prozora i vrata;

- profile sa prekinutim toplinskim mostom;

- drvo - aluminij profile za izradu prozora i vrata;

- profile za ovještene fasade;

- rolo program;

- profile za stubišne ograde;

- profile za ostale namjene: crnu bravariju, auto-karoserije, staklenike, radijatore, sunčane kolektore, namještaj, bijelu tehniku, brodogradnju i slično.

Kvalitet proizvoda FEAL provjerava u vlastitom laboratoriju i u suradnji sa nadležnim institutima.

Kao priznanje za dobro organiziranje poslovanja FEAL posjeduje certifikat ISO 9001.

Posjeta Tešnju

Pored delegacije P/GKFBiH u raspravi u Tešnju, 19. novembra, učestvovali su i predstavnici Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije.

Direktor firme BSB COMPANY iz Jelaha Sakib Beširević istakao je svoje zadovoljstvo zbog tako

Sa sastanka u Jajcu

urađenog dokumenta, koji je, po njegovim riječima: "Bijela knjiga za ovaj segment industrije".

Privrednici su odali priznanje aktivnostima P/GKFBiH, ali su, istovremeno, naveli i određene probleme, sa zahtjevom da se u njihovo rješavanje uključi Komora, a to su:

- problem dobijanja poslovnih viza, zbog čijeg su nerješavanja neki privrednici odbili da prime i prestižna priznanja, kao što je Zlatna plaketa i slično;
- pomoć u pregovaranju sa bankama pri reprogramiranju dugova;
- pomoć u procesu privatizacije (Metalno Zenica);
- pitanja korištenja željezničkog saobraćaja, koji je nezamjenjiv za ovaj industrijski segment.

Kasim Kotorić, direktor ugledne firme Pobjeda, kao jedan od koautora u izradi ovog dokumenta, naglasio je tri faktora, kao najbitnija u njegovoj realizaciji:

- sniženje cijena energenata (R Hrvatska ima najniže cijene elektroenergije za metalnu industriju u Evropi);
- stimulacija izvoza;
- carinske olakšice kroz pojednostavljene carinskih procedura.

Predstavnici PK ZE-DO kantona dali su svoj doprinos akcentirajući:

- značaj ovog segmenta industrije u mostogradnji, tunelogradnji i dr., predlažući da se, u tom smislu, izvrši dopuna pravaca razvoja;
- potrebu izrade sveukupne analize u smislu kvalitetnih priprema privrednih subjekata za ono što čeka privredu pri ulasku naše zemlje u WTO.

Predsjednik Rapa preuzeo je obavezu organiziranja okruglog stola o problematici vezanoj za pripreme privrede u okviru priprema naše zemlje za ulazak u WTO.

Delegacija P/GKFBiH i Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije obišla je proizvodne pogone privrednih subjekata: Enker, Pobjedu, Unico filter i BSB Company, te razgovarala sa menadžmentom.

U Županiji Srednjobosanskoj

U Jajcu, 02. decembra, je domaćin delegaciji UMEI P/GKFBiH bio direktor Metalinvesta Zlatan Ištvančić. Predstavnici UMEI i ekspertnog tima za implementaciju Strategije razvoja metalske i elektro industrije u FBiH prezentirali su istoimenu dokument.

Direktorica Filijale Zagrebačke banke u Jajcu Irena Lukić pozdravila je postojanje takvog dokumenta i ocijenila da su prognozirani ciljevi ostvarivi. Osvrnula se na prijedlog formiranja razvojne banke, napominjući da je u dosadašnjem radu nedostajao dokument koji tretira razvojne pravce Federacije BiH. Stoga će sa Strategijom MEI upoznati Upravu Banke, te inicirati sastanke Banka - Komora o ovoj temi.

Nakon rasprave zaključeno je slijedeće:

1. Dokument Strategija razvoja MEI je u potpu-

nosti prihvaćen i podržan od prisutnih predstavnika poduzeća s područja Županije Srednjobosanske.

2. Predstavnici poduzeća insistiraju da ekspertni tim dosljedno provede zacrtane stavove u dokumentu "Strategija razvoja metalske i elektro industrije u FBiH", posebno da se ubrzaju aktivnosti vezane za:

- Uređenje, odnosno reprogramiranje prispjelih obveza po osnovu utrošene električne energije, po osnovu mirovinskog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja za period od 1992. do 2002. godine kako bi se moglo nastaviti uredno poslovanje poduzeća. U protivnom, doći će do blokade računa i likvidacije većine poduzeća u ovom sektoru.

- Električna energija i dizel-gorivo za potrebe industrijske proizvodnje, koja je izvozno orijentirana i koja supstituira uvoz u BiH, mora se stimulirati mjerama Vlade FBiH, jer, u protivnom, nije konkurentna zbog visoke cijene energenata u BiH.

- Repromaterijal koji se ne proizvodi u BiH se mora osloboditi carinske pristojbe, odnosno insistira se na nultoj carinskoj stopi.

3. Od Vlade se zahtijeva da riješi kreditiranje proizvoda za koje se utvrdi da su profitabilni i od općeg interesa za razvoj gospodarstva u FBiH.

4. Privrednici se obvezuju da će više surađivati i nastojati se udruživati na konkretnim proizvodnim programima kako bi zajedno došli do proizvodnih programa i proizvoda konkurentnih na tržištu EU.

5. Privrednici se obvezuju da će dostaviti svoje razvojne planove i programe

Gospodarskoj komori kako bi se napravila sinteza s ciljem da se pojeftini razvoj novih proizvoda.

6. Predlaže se i izrada jedinstvenog kataloga za sva poduzeća na području BiH.

Delegacija Privredne/Gospodarske komore FBiH i Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije sa privrednicima je obišla proizvodne pogone Metalinvesta, Elektrobosne, Alloy WHEELS i Metalrad Turbe, te razgovarala sa menadžmentom kompanija.

Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Seminar

Pomoć firmama pri dobijanju CE znaka

U organizaciji Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH u Mostaru je, 17. decembra, održan seminar "Obuka i konsultacije u firmama za dobijanje CE znaka". U radu su učestvovali stručnjaci za projekte EU na uspostavi jedinstvenog tržišta na ovim područjima. Istaknuto je da je to dio projekata pomoći bh. firmama kako bi se pripremile za izvoz u EU i kako bi im se pomoglo u dobijanju CE znaka o usklađenosti propisa sa propisima EU vezanih za sigurnost proizvoda.

CE znak u BiH, istaknuto je, posjeduje samo velikokladuška firma Saniteks. /ONASA/

Distributeri naftnih derivata

Podržano formiranje "BH Terminala"

Članovi Sekcije prometnika naftnih derivata, početkom decembra, održali su radni sastanak sa predstavnicima resornih ministarstava, Udruženja poslodavaca BiH, te Željeznica FBiH na kojem su usvojeni slijedeći

Zaključci

1. Uvoznici i distributeri su ogorčeni na najavljenju mogućnost uvođenja obaveznog prijevoza naftnih derivata željeznicom, prilikom uvoza.

Distributeri podržavaju sve mjere koje poduzimaju vlade entiteta i Vijeće ministara da se željeznica osposobi za prijevoz ne samo kod uvoza naftnih derivata već i druge robe, u čemu će distributeri biti prvi koji će te aktivnosti i finansijski pomoći.

Onog trenutka kada željeznički prijevoz bude ekonomski isplativ, distributeri će sa zadovoljstvom preći na ovaj vid transporta, ali ova mjera, ni u kom slučaju, ne smije biti obavezujuća i pod prisilom.

2. Sekcija prometnika naftnih derivata traži od svih vlada da prije donošenja bilo kakve odluke o prijevozu željeznicom naprave "Studiju izvodljivosti" iz koje će se utvrditi, osim finansijskih efekata, i drugi efekti koje bi silom nametnute mjere mogle prouzrokovati u distribuciji naftnih derivata. Bez ove studije, u čijoj izradi bi trebali učestvovati i predstavnici ove Sekcije, prometnici naftnih derivata će svaku odluku smatrati nametnutom i protuzakonitom i odgovorit će mjerama koje bi mogle paralizirati cjelokupan život u BiH.

3. Od Vlade FBiH tražimo decidan odgovor na pitanje šta je cilj ove monopolske mjere ako se zna da djelatnost prometa naftnih derivata u cijeloj Federaciji BiH dobro funkcioniše, pogotovo poslije uvođenja plaćanja svih obaveza prilikom uvoza naftnih derivata na granici. Stabilno stanje u distribuciji naftnih derivata traje već oko tri godine, iako je na svjetskom tržištu bilo više potresa (velike oscilacije cijena, kriza u Iraku itd).

Izgleda da nekome ne odgovara da tržište bude dobro snabdjeveno kvalitetnim naftnim derivatima, naročito poslije donošenja odluke o kvalitetu. Po relativno niskim cijenama (najnižim u okruženju), uz visok stepen plaćenih carinskih i poreskih obaveza, pogotovo od sredine godine kada je, nakon našeg dugogodišnjeg insistiranja, uvedeno plaćanje obaveza na granici.

Ako je posrijedi želja da se od dobro uređenog tržišta napravi haos i anarhija, onda je Vlada FBiH izabrala pravi put, a to je obavezan prijevoz derivata željeznicom (distributeri imaju

pouzdanje informacije da su se neki entitetski ministri već sastajali ili imaju ugovorene sastanke sa pojedinim stranim firmama koje od svoje imovine imaju "mobitel, mašnu i tašnu" a treba da "organiziraju" uvoz i monopolski prijevoz željeznicom).

4. Sekcija podržava formiranje firme "BH Terminali", ali samo ako će nuditi usluge konkurentnim cijenama, odnosno bez monopola i obaveze da se gorivo kupuje samo kod njih.

5. Sekcija zahtijeva od Ministarskog vijeća da donese odluku o izmjeni carinske tarife ("Sl. glasnik BiH", broj 31/02) za sve naftne derivate (tarifna oznaka 2710 naftno ulje) tako da carina na iste iznosi nula odsto. Od federalne Vlade tražimo da od 01. 01. 2004. godine uvede privremenu mjeru i poveća poseban porez (akcize) na naftne derivate ("Sl. novine FBiH", br. 6/95, 27, 98, 41/98, 51/99, 29/02 i 37/03) za 0,05 KM/l, a da kao trajnu mjeru Parlamentu FBiH predloži izmjenu Zakona o posebnom porezu na naftne derivate. Ovim bi se doveli u ravnopravan položaj svi isporučioци naftnih derivata (a ne samo odabrani iz zemalja sa kojima BiH ima ugovore o slobodnoj trgovini), čime bi državi BiH, umjesto susjednim državama, ostalo preko 50 miliona KM.

6. Hitno treba provesti Odluku o subvencijama za pravna lica koja namjenski koriste ložulje, a federalnom Parlamentu predložiti izmjene odredbi po kojima bi i privatna lica, uz namjensko korištenje ložulja, imala pravo na subvencije (zbog duge parlamentarne procedure predlažemo da se uvede privremena mjera kako bi se olakšice mogle koristiti već u ovoj sezoni grijanja).

7. Od Federalnog ministarstva finansija tražimo da se dozvole za uvoz naftnih derivata izdaju na jednu godinu (umjesto na tri mjeseca), jer se sada sve obaveze plaćaju na granici, a za firme koje zloupotrijebe ovu obavezu i ne plate porez, dozvole treba ukidati ODMAH.

8. Ponovo od Federalne Vlade tražimo da objavi spisak svih distributera (uključujući i one koji su fiktivno preregistrirali firme, a državi ostali dužni stotine miliona KM), koji nisu izvršili svoje poreske i carinske obaveze u posljednjih osam godina, treba ODMAH oduzeti dozvole za uvoz, a potraživanja naplatiti zapljenom imovine, uključujući i njihove pravne nasljednike.

9. Od Vijeća ministara, premijera Vlade FBiH, OHR-a i CAFAO-a tražimo da prime predstavnike ove Sekcije kako bi zajednički definirali najkvalitetnija rješenja o ovim pitanjima za kompanije iz ove branše, kao i za državu BiH.

Ugrožena domaća proizvodnja

Smanjuju se oranične površine za multiplikaciju sjemenskog krompira na prostoru FBiH

Na sastanku Grupacije proizvođača i prerađivača krompira, održanog 20. novembra, razmatrana je problematika multiplikacije sjemenskog krompira na prostoru FBiH

Konstatirano je da se vrši uvoz sjemenskog krompira sumnjivog kvaliteta i zdravstvenog stanja, uz visoke izvozne stimulacije zemalja iz kojih se uvozi. Godišnje se uveze oko 10.000 tona, a našu proizvodnju proizvođači ne mogu u potpunosti realizirati. Ne vrši se kontrola kvaliteta sjemena na graničnim prijelazima i tako da se roba ne predeklariše, iako je to zakonski regulisano. Na ove konstatacije proizvođači ukazuju niz godina, ali se, praktično, ništa ne poduzima od nadležnih institucija. Dovoljno je navesti podatak da je u 1995. proizvodnja sjemenskog krompira bila na površini od 144,8 hektara, a 2003. godine 92,3 ha tako da će nakon dorade biti oko 1.000 tona sjemenskog krompira za sadnju.

U RS poljoprivredni proizvođači imaju olakšice - beneficije u repromaterijalima (gorivo, sredstva za zaštitu bilja, mineralnog gnojiva i oslobođeni su poreza na promet sjemena).

Nakon rasprave usvojeni su slijedeći zaključci:

* upućene su ozbiljne zamjerke Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva za samovoljno određivanje iznosa poticaja bez argumentacije za proizvodnju sjemena krompira u 2002. godini, a realizacija u 2003. godini ("Službene novine FBiH", broj 38/03);

* da poticaji za proizvodnju sjemena krompira u 2003., a realizacija u prvoj polovini 2004. godine iznose:

- E-elita	0,30 KM/kg
- O-orginal	0,27 KM/kg
- I sortna reprodukcija	0,20 KM/kg
- Organizovana proizvodnja industrijskog krompira	0,10 KM/kg

* da se proizvodnja sjemena krompira koja će se zasnovati 2004. godine podstiče po hektaru, a ne po kilogramu:

- E-elita	3.000 KM/ha
- O-orginal	2.500 KM/ha
- I sortna reprodukcija	2.000 KM/ha
- Organizovana proizvodnja industrijskog krompira	1.500 KM/ha

* da nadležne institucije zakonski reguliraju poticaje na dugoročnoj osnovi;

* da se proizvođačima omogući kredit po prihvatljivoj cijeni kapitala (godišnja kamata od tri odsto) i grejs period, uvažavajući biološki ciklus proizvodnje;

* da robne rezerve preuzmu sve tržišne viškove poljoprivrednih proizvoda tako da budu u funkciji ove proizvodnje;

* da se ograniči uvoz merkantilnog i sjemenskog krompira u cilju povećanja domaće proizvodnje;

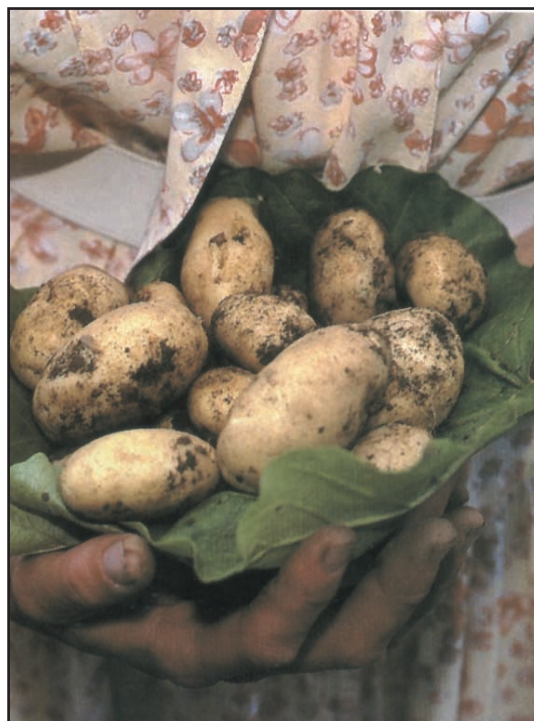
* da se na duži rok prolongira primjena ugovora o slobodnoj trgovini sa zemljama potpisnicima u cilju oživljavanja i konsolidacije vlastite proizvodnje;

* da nadležne institucije iznađu mogućnost za financiranje naučno-stručnih institucija i savjetodavne poljoprivredne službe;

* da carina na uvoz poljoprivrednih proizvoda bude u visini stimulacije zemalja iz kojih se vrši uvoz;

* da se firmi "Kujan" Mostar isplate poticaji za proizvodnju sjemenskog krompira u 2002. godini, a realiziran u 2003., jer je u skladu sa Odlukom o poticajima ("Službene novine FBiH", broj 38/03).

B. SUČIĆ

Održan sastanak proizvođača i prerađivača mlijeka

Traži se hitna isplata poticaja za prva tri mjeseca 2003.

Sastanak Grupacije proizvođača i prerađivača mlijeka sa prostora Federacije BiH održan je 06. novembra, u Sarajevu. Raspravljalo se o teškoćama u proizvodnji, preradi i plasmanu mliječnog asortimana, kao i o zaštiti domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza

Pored proizvođača mlijeka (zemljoradnika i farmera) sastanku su prisustvovali i predsjednici nekih udruženja poljoprivrednika (Unsko-sanskog kantona), zatim predstavnici federalnih ministarstava (poljoprivrede i industrije), kantonalnih ministarstava (Tuzle i Sarajeva), Ureda za veterinarstvo BiH, sindikata PPDI-VUT, kantonalnih komora (Zenice, Bihaća i Sarajeva), poljoprivrednih instituta (Sarajeva i Mostara), D.B.G.H. Travnik, USAID-a, CIPE, Zadružnog saveza BiH i P/GKFBiH.

Konstatirano je da je Odluka o poticajima u poljoprivredi ("Službene novine FBiH", broj 38/02, od 05. VIII 2003.) i Uputstvo obavljeno ("Službene novine FBiH", broj 47, od 18. IX 2003.) kasno gotovo pred konac kalendarske godine. Krajnji korisnici proizvođači mlijeka nisu dobili poticaje ni za prva tri mjeseca tekuće godine.

Suša je u ovoj godini prouzrokovala velike štete u stočarstvu i u poljoprivredi u cjelini. Poljoprivredni proizvođači koji proizvode mlijeko nemaju finansijskih sredstava za nabavku repromaterijala za ishranu krava, a niti imaju jasnu predstavu o svojoj budućnosti, kod stanja ovakvog kakvo je sada. Za trajno mlijeko iz uvoza u maloprodaji cijena iznosi 0,80 KM/lit. Države iz kojih se uvozi imaju veliku izvoznju stimulaciju. Proizvođači i prerađivači mlijeka pitaju se šta će raditi od 01. 01. 2004. godine kada ugovori o slobodnoj trgovini sa Srbijom i Crnom Gorom i Hrvatskom postaju punovažni?

U cilju boljeg uvida u proizvodnju i otkup kravljeg mlijeka, iskazujemo podatke za protekli period po godinama:

Uočljivo je da otkup tržnih viškova mlijeka ima tendenciju porasta, ali još uvijek nije dovo-

ljan da se možemo upoređivati sa našim susjedima gdje se otkupi i 75 odsto mlijeka od ukupne proizvodnje. Ruralno stanovništvo je siromašno, jer je tokom rata nestao dobar dio osnovne rasplodne matice goveda, otuđena mehanizacija, gospodarski objekti srušeni ili spaljeni, stanovništvo protjerano - raseljeno, ali, i pored navedenog, imamo šansu za smanjenje uvoza mliječne palete, što je i apostrofirano na ovom sastanku. Najbolji primjer je Meggle - mljekara Bihać koja dnevno otkupljuje oko 70.000 litara mlijeka.

Naglašeno je i da je prethodni korisnik kapaciteta Bihaćke industrije mlijeka dnevno otkupljivao od 5.000 do 7.000 litara mlijeka, ali nije na vrijeme vršio isplatu proizvođačima za preuzetu sirovinu itd. Proizvođači mlijeka žele da rade i da proizvode, ali da svi u lancu proizvodnje trebaju izvršavati svoje obaveze na vrijeme.

Na prostoru FBiH trenutno radi više od 30 mljekara. Prikupili smo podatke od osam koje su većeg kapaciteta.

Za proteklih devet mjeseci tekuće godine otkupljeno je 30,769.533 litre mlijeka, a mljekara Meggle u ovoj količini učestvuje sa 14,687.468 litara ili 47,73 odsto. Pravo na premiju imaju proizvođači koji isporuču više od 300 litara mjesečno ("Službene novine FBiH", broj 38/03) svedeno na 3,5 odsto mliječne masti, a to je, u konkretnom slučaju, 9,571.688 litara mlijeka ili 65,17 odsto, dok bez poticaja ostaje 5,115.780 litara mlijeka ili 34,83 odsto. Kako Vlada Federacije BiH obezbjeđuje poticaj za otkup mlijeka u 2003. godini ("Službene novine FBiH", broj 38/03) u iznosu 4,050.000 KM, ili za 28,928.571 litar mlijeka kada je ta količina prevaziđena samo za devet mjeseci?

Samo proizvođačima mlijeka sa prostora gdje vrši otkup mlijeka mljekara Meggle neće biti obuhvaćeno poticajima 5,115.780 litara mlijeka otkupljenog za proteklih devet mjeseci.

Države iz okruženja potiču otkup kravljeg mlijeka svodeći ga na 3,2 odsto mliječne masti. Interesantno je da naš trgovački lobi ima veliki

Godina	Proizvodnja kravljeg mlijeka	Otkupljeno mil. lit.	% tržnog viška
1996.	207.589	9,620.759	4,63
1997.	230.249	17,852.042	7,75
1998.	276.971	30,699.739	11,08
1999.	286.522	33,031.262	11,52
2000.	245.764	31.602.007	12,85
2001.	247.199	36,655.686	14,82
2002.	267.520	46,078.950	17,61

uticaj, jer nađe novac za uvoz mliječnog asortimana ne vodeći brigu kako za našu proizvodnju mlijeka tako i za preradu.

Želja je proizvođača da drže veći broj krava, a Vlada FBiH treba stvarati pretpostavke za poljoprivrednu proizvodnju, a time i za proizvodnju i otkup tržnih viškova mlijeka.

U Uputstvu za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji za 2003. godinu ("Službene novine FBiH", broj 47/03) pod II (način ostvarivanja novčanih podrški) pod 3 piše da kandidati koji ispunjavaju uslove propisane ovim uputstvom podnose kantonalnom ministarstvu nadležnom za poslove poljoprivrede dokumentaciju propisanu ovim uputstvom. U istom uputstvu (1. Ostvarivanje novčanih podrški za proizvodnju svježeg, kravljeg, ovčijeg i kozijeg mlijeka) pod 11 piše da registrirani prerađivači - otkupljivači u ime kandidata kantonalnom ministarstvu dostavljaju sljedeću dokumentaciju itd.

Sličan slučaj je kod ostvarivanja prava na poticaj kod proizvodnje priplodnih junica, pa je sve pomenuto neophodno jasnije napisati.

Za proizvođače mlijeka koji vrše nabavku krava i ovaca na kreditnoj osnovi treba ih obavezati da u eksploataciji drže određen broj godina, odnosno laktacija, sve u granicama ekonomske opravdanosti. Ako postoji stočarsko-seleksijska služba, onda treba organizovati sajmove prodaje pedigiranih - gravidnih junica (gravidnost pet do sedam mjeseci) kako bi pomogli proizvođačima mlijeka.

Ured za veterinarstvo BiH intenzivno radi na obezbjeđenju prateće dokumentacije, s ciljem da se nesmetano mogu izvoziti naši animalni proizvodi.

Članice Grupacije voljne su da stručno pomognu nadležnim ministarstvima u konačnom donošenju pojedinih odluka, koje su značajne kako za proizvodnju tako i za otkup preradu mlijeka, s ciljem smanjenja uvoza mliječne palete.

Predsjednik sindikata PPDIVUT BiH istakao je da su voljni pomagati i saradivati sa firmama, uz pretpostavku da poduzeća potpišu kolektivni ugovor.

Finansijska sredstva prikupljena od naplate posebne takse na uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda ("Službene novine FBiH", broj 53/99, od 30. XII 1999. godine) samo su u nedovoljnom iznosu vraćena za potrebe poljoprivredne proizvodnje, a time proizvodnje i otkupa tržnih viškova mlijeka. Učesnici su naglasili da su kamate na kredite u poljoprivredi visoke i to nije prihvatljivo za ovu proizvodnju.

Korisno bi bilo da nadležne institucije vlade FBiH i BiH sačine bilans proizvodnje i bilans potrošnje s ciljem povećanja domaće proizvodnje i prerade mlijeka. Na ovaj način bi, uz određene pretpostavke, mogli postepeno smanjiti uvoz mliječne palete.

Na sastancima ove i svi ostalih grupacija stalno se konstatuje da je stručna služba za primarnu poljoprivrednu proizvodnju u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, a služba za prehrambenu industriju u Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije.

Zaključeno je da predsjednik P/GKFBiH u roku 15 dana obezbijedi razgovor sa premijerom Vlade FBiH i njegovim saradnicima (ministrom poljoprivrede, ministrom industrije, ministrom financija, ministrom vanjske trgovine BiH) uz obrazloženje sljedećih zaključaka:

- da se odmah isplate poticaji za otkupljene količine mlijeka za prva tri mjeseca 2003. godine;

- da nadležne državne institucije, u saradnji sa komorskim asocijacijama, revidiraju ili odgode primjenu ugovora o slobodnoj trgovini i izrade novu carinsku tarifu u cilju povećanja domaće proizvodnje u poljoprivredi;

- da se otkupljene količine mlijeka za četvrti mjesec pa do kraja godine svode na 3,2 odsto mliječne masti i na tu dobivenu količinu mlijeka naplati poticaj;

- da se poljoprivredi vrate prikupljena sredstva od naplate posebne pristojbe na uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda koja bi se koristila za poticaje i kreditiranje poljoprivrede, prehrambene industrije i stimulaciju izvoza;

- da Vlada FBiH iznađe dugoročna finansijska rješenja za rad stočarsko-seleksijske i poljoprivredne savjetodavne stručne službe;

- da mljekare organizovano uvoze nedostajuće količine svježeg mlijeka i to da prerade naše mljekare, jer bismo time bolje koristili kapacitete mljekarske industrije i uposlili naše radnike;

- da nadležna ministarstva više koriste stručnu pomoć ove grupacije s ciljem bržeg prevazilaženja poteškoća u proizvodnji, otkupu, preradi i plasmanu mlijeka i prerađevina;

- da Federalna direkcija robnih rezervi, kao i robne rezerve županija - kantona budu u funkciji poljoprivrede i prehrambene industrije, a time i proizvodnje i prerade mlijeka;

- da kreditiranje (godišnja kamata do tri odsto) i stimulacija izvoza po mogućnosti budu jedinstveni na cijelom području BiH;

- da se poticaji u poljoprivredi zakonski regulišu na dugoročnoj osnovi i objave prije početka jesenje sjetve, a za narednu godinu;

- da mljekare budu nosioci obnove i razvoja govedarstva na području gdje otkupljuju mlijeko;

- da se poticaji u poljoprivredi, a time i u otkupu mlijeka isplaćuju prioritarno i na vrijeme;

- da stručna služba za prehrambenu industriju organizovano bude u sastavu Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Mr Borivoj SUČIĆ

Izbor poljoprivredne djelatnosti

Poljoprivreda i profit!?

Pod pokroviteljstvom OHR-a i World Vision International održava se serija radio-emisija pod nazivom "Poljoprivreda i profit". U njima sudjeluju i predstavnici P/GKFBiH * Jedna od tema bila je i "Izbor poljoprivredne djelatnosti", gdje su slušateljima, kroz razgovor, ponuđeni argumenti za i protiv izbora poljoprivrede kao djelatnosti

Prije svega BiH, odnosno FBiH ima povoljne klimatske i zemljišne uvjete za svu poljoprivrednu proizvodnju. Uz ova dva faktora čovjek poznaje i tradicionalnu tehnologiju proizvodnje i jedino mu nedostaje povoljnije kreditiranje i tržište.

Kreditna sredstva koja su potrebna za bilo koji vid poljoprivrede su skupa, jer dok novac dođe do korisnika, kamata iziđe na 10 do 11 odsto, što je nemoguće izdržati. Prijedlog je da se formira jedna međunarodna razvojna banka koja bi svoj novac po prihvatljivoj kamati od dva do četiri odsto plasirala direktno korisniku.

Tek bi se tada osjetili određeni pomaci u poljoprivrednoj proizvodnji.

Drugi veći problem je tržište. Da bi

jedan proizvod našao tržište, mora biti konkurentan i cijenom i kvalitetom. Kvalitet nije sporan, međutim, cijenom ne možemo konkurirati zbog uvoza visokosubvencionirane robe iz zemalja EU, CEFTE, EFTE i susjednih zemalja, pogotovo od 1. januara 2004. godine kada stupaju na snagu ugovori o slobodnoj trgovini sa Hrvatskom i Jugoslavijom.

FBiH izdvaja malo, gotovo nimalo za poticanje primarne proizvodnje, a u zemljama EU poljoprivreda se potiče sa 43 odsto svoga budžeta, te se tako njima isplati prodavati i po proizvodnim cijenama, jer je zarada upravo subvencija za izvoz.

Toga kod nas nema. Ne štiti se domaća proizvodnja i dolazi do postupnog gašenja poljoprivrede. Uvedeni prelevmani trebali su biti namjenski, znači da se vrate u onu granu iz koje su uzeti, ali to nije slučaj u praksi.

U poljoprivredu je 2000. godine vraćeno 15,6 odsto, 2001. godine 10,8 odsto, 2002. godine 9,1 odsto ili za sve tri ukupno 11,6 odsto.

Evo tog pregleda:

Ostvareni prihodi od posebnih taksi (prelevmana) na uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda (u KM)

	Godina	2000.	2001.	2002.	Suma 2000 -2002.
1	Ostvareno	89.718.136,00	93.785.859,00	105.978.021,00	289.482.016,00
2	Transfer poljoprivredi	13.964.933	10.071.946,00	9.559.300,00	33.596.179,00
1 -2	Razlika	75.753.203,00	83.713.913,00	96.418.721,00	255.885.837,00

Erina LASIĆ

Odluke

Vlada FBiH uplatila premije proizvođačima duhana

Vlada Federacije BiH je, na ime premija za 2002. godinu, uplatila proizvođačima duhana 440.000 konvertibilnih maraka, a ta će se sredstva već 19. decembra naći na bankovnim računima proizvođača duhana, saopćio je Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Marinko Božić. Ovime su se stekli uvjeti za prestanak višednevne blokade državne granice koju su u Orašju organizirali proizvođači duhana.

Uz 1.980.000 KM isplaćenih u kolovozu, duhanarija je tako doznačeno ukupno 82 posto premija za 2002. godinu. Kada je riječ o preostalim 18 odsto premija za 2002. i premiji za 2003. godinu, to će biti regulirano odlukom za 2004. godinu o korištenju sredstava za potporu i poticaj poljoprivrednoj proizvodnji. Jedini razlog što će ova sredstva biti realizirana odlukom za sljedeću godinu jeste taj što se, prema obrazloženju ministra Božića, premije za duhan isplaćuju unazad zbog nepoklapanja kalendarske i proizvođačke godine. /Ured za informiranje Vlade FBiH/

Statistika I

BiH povećala izvoz u Sloveniju, Hrvatsku i Makedoniju

Izvoz robe iz BiH od 2000. do devetog mjeseca 2003. godine prosječno je rastao za 13 odsto godišnje i dostigao je vrijednost od 1,3 milijarde američkih dolara. Uvoz robe u BiH u istom periodu porastao je za 1,4 milijarde USA dolara i dostigao vrijednost od 4,4, milijarde USD, podaci su Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH.

Vrijednost izvoza na tržišta zemalja članica Evropske unije je porasla sa 448 miliona USD u 2000. na 588 miliona USD u 2003. godini.

Prema istom izvoru, najznačajniju grupu izvoznih proizvoda iz BiH predstavljali su drvo, namještaj i papir i u ovoj godini činile su 25 odsto ukupnog izvoza.

BiH još uvijek ima naročito nizak izvoz robe u zemlje koje će u maju 2004. godine postati članicama EU. U prethodno spomenutom periodu na tržišta članica EU izvozilo se, u prosjeku, oko 18 miliona USD godišnje, dok se iz tih zemalja prosječno uvozilo 372 miliona USD godišnje.

Najznačajniji rast BiH izvoza od 2000. do 2003. godine zabilježen je u zemlje s kojima se primjenjuju sporazumi o slobodnoj trgovini (Hrvatska, Slovenija i Makedonija) i tu je izvoz povećan u ovom periodu sa 128 miliona na 369 miliona USD. /Fena/

Statistika II

Porast izvoza za 21 odsto

Industrijska proizvodnja u FBiH u novembru ove godine u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju lani veća je za 3,1 odsto. U odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine manja je za 6,5 odsto, dok je u odnosu na oktobar ove godine manja za 4,1 odsto, saopćio je, 18. decembra, na konferenciji za novinare, u Sarajevu, direktor Federalnog zavoda za statistiku Derviš Đurđević. Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti, u novembru je, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine, industrijska proizvodnja u području snabdijevanja električnom energijom, gasom i vodom veća za 11,9 odsto, u području rudarstva veća je za 11 odsto, dok je u području prerađivačke industrije manja za devet odsto. Za jedanaest mjeseci ove godine ostvaren je izvoz u vrijednosti 1.673.494.000 KM, što je za 21 odsto više u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti 5.277.494.000 KM, što je za 3,1 odsto više u odnosu na isti period 2002. godine. Tako je pokrivenost uvoza izvozom 31,7 odsto.

Za jedanaest mjeseci ove godine najviše se izvezilo u Republiku Hrvatsku u vrijednosti 324.377.000 KM, što je 19,4 odsto od ukupnog izvoza, a najviše se i uvezilo iz R Hrvatske, 1.029.779.000 KM, što iznosi 19,5 odsto od ukupnog uvoza.

U novembru ove godine prodato je u Republiku Srpsku robe u vrijednosti 21.141.199 KM, što predstavlja smanjenje za šest odsto u odnosu na prethodni mjesec iste godine i povećanje za četiri odsto u odnosu na isti mjesec

prethodne godine. Najveće učešće odnosi se na elektrotehničke i prehrambene proizvode. Istovremeno, iz RS nabavljeno je robe 4.932.424 KM, što predstavlja smanjenje za 11 odsto u odnosu na prethodni mjesec iste godine i smanjenje za 12,6 odsto u odnosu na isti mjesec lani. Promet u trgovini na malo u oktobru ove godine iznosio je 156.180.000 KM, što predstavlja povećanje za 0,6 odsto u odnosu na prethodni mjesec i povećanje za 28,7 odsto u odnosu na isti mjesec prošle godine. /Fena/

Servis

SERDA najavljuje početak druge faze projekta "posao.ba"

Sarajevska regionalna razvojna agencija SERDA najavila je da uskoro počinje sa implemetacijom druge faze realizacije projekta "posao.ba".

Druga faza trebala bi uključiti u projekat i zavode za zapošljavanje iz cijele BiH.

"Posao.ba" je projekat finansijski podržan od Ureda viskog predstavnika u BiH (OHR) i Švicarskog fonda za brza djelovanja, i uz partnersku podršku u projektu zavoda za zapošljavanje Federacije BiH i Republike Srpske.

Servis omogućava kompanijama besplatno objavljivanje poslova, te pojedincima objavljivanje poslovne biografije ili besplatnu pretragu kataloga poslova.

U protekla tri mjeseca ovaj web portal posjetilo je 120.000 individualnih posjetilaca, što znači da ga je dnevno posjećivalo oko 1.200 do 1.500 ljudi.

Od ukupnog broja posjetilaca, njih oko 25 odsto je iz inostranstva, a prednjače posjete iz SAD-a i Kanade.

Na ovom web portalu do sada su objavljena ukupno 603 konkursa za posao iz raznovrsnih industrijskih grana i zanimanja, a poslodavci koji traže radnike dolaze iz nekoliko zemalja svijeta.

Oko 80 poslova objavljeno je za pozicije u Sarajevu, te u Tuzli, Zenici, Mostaru, Brčkom, Bijeljini, Trebinju, Banjaluci, Cazinu, Višegradu itd.

Na osnovu analize objavljenih konkursa, može se zaključiti da su najčešće potraživani radnici u oblastima menadžmenta, administracije i državne službe.

Najveća plata objavljena na www.posao.ba iznosila je 5.000 KM bruto.

Procjenjuje se da je oko 200 ljudi našlo posao preko ovog web portala.

Trenutno se na ovom web portalu za objavu konkursa za upražnjena radna mjesta registrovalo oko 126 velikih bh. i inokompanija.

Istovremeno, na www.posao.ba 3.570 pojedina ima objavljene biografije koje su, pored bosanskog, prevedene i na engleski jezik. /Onasa/

Omogućiti bolji ambijent

Zakonodavstvo vezano za poslovno okruženje

Prema informacijama datim u Ekonomskom biltenu OHR-a, oktobar 2003. godine, u BiH su u pripremi zakonski projekti koji će omogućiti bolji ambijent za poslovanje, vladavinu zakona i otvaranje novih preduzeća: Zakon o računovodstvu i reviziji, Zakon o notarima i Zakon o registraciji preduzeća

Zakon o računovodstvu i reviziji

Ovim zakonom uvode se međunarodni računovodstveni standardi u BiH, što predstavlja neophodan korak naprijed.

Ovaj novi zakon utvrdiće obavezne standarde, uključujući one koji se odnose na profesionalnu etiku za područje računovodstva i revizije koji će se primjenjivati u cijeloj BiH.

Jedan od ključnih ciljeva ovog zakonskog akta jeste stvaranje mogućnosti za razvoj računovodstva i revizora kao privatnog sektora, koji će biti ovlašteni da rade u cijeloj zemlji, podstičući investicije i ekonomski rast u BiH.

Očekuje se da će ovaj zakon Parlamentarna skupština BiH donijeti do kraja 2003. godine.

Zakon o notarima

Notari doprinose pravnoj sigurnosti tako što obezbjeđuju pouzdanu dokumentaciju o značajnim pravnim transakcijama i djeluju kao zaštita protiv nepotrebne brzine u sklapanju ugovora. Funkcija notara pomaže u smanjenju broja sporova pred sudom, na koji način se doprinosi manjoj opterećenosti sudova. Institucija notara

daje ključni doprinos konsolidaciji vladavine zakona u BiH.

Kada bude donesen Zakon o notarima, biće mnogo teže onima koji izbjegavaju poreske obaveze, kriju se iza fiktivnih preduzeća, s obzirom na to da se takve firme neće moći registrovati.

Završetak uspostave ovog novog sistema rada notara (uključujući i primjenu sistema) planira se za sredinu 2004. godine.

Zakon o registraciji preduzeća

Trenutno postojeći sistem registracije preduzeća u BiH je skup, opterećen birokratijom i bez potrebe oduzima mnogo vremena. U izradi je Zakon o registraciji preduzeća na nivou BiH kojim se uspostavlja novi sistem koji će omogućiti jednostavniju i bržu registraciju novih preduzeća. Novi sistem registracije stimulisati će ulaganja, što će vremenom omogućiti otvaranje novih radnih mjesta. Pomoći će i uspostavljanju jedinstvenog ekonomskog prostora kroz registraciju preduzeća koja će važiti u cijeloj BiH. Biće uspostavljena i baza podataka registrovanih preduzeća za cijelu BiH čime se omogućava veća transparentnost i opravdanost.

Sistem će biti i automatizovan, pa će se tako smanjiti mogućnosti za korupciju, a biće u skladu sa standardima EU.

Mira IDRIZOVIĆ

Brokери

Upravni odbor Udruženja

Upravni odbor Udruženja profesionalnih posrednika - brokerskih kuća održao je drugu sjednicu, 15. decembra. Dogovorena je tema sastanaka sa direktorom Sarajevske berze/burze:

- Pravila Sarajevske berze/burze,
- Statut Sarajevske berze/burze,
- Tekuća pitanja.

S obzirom na nejasnoće člana 71. stav 5. Zakona o vrijednosnim papirima ("Službene novine FBiH", br. 39/98 i 36/99), zaključeno je da se od Parlamenta Federacije BiH zatraži autentično tumačenje.

U navedenom članu je utvrđeno da "Dioničari Berze mogu biti samo članovi Berze, s jednakim brojem dionica", te da li svaki član Berze mora biti i dioničar Berze, kako je, inače, utvrđeno Pravilima Sarajevske berze/burze.

M. I.

Unioninvest na Kosovu

Rekonstrukcija Bankosa vrijedna 8,5 miliona eura

Bh. kompanija Unioninvest proglašena je pobjednikom tendera za renoviranje bivše zgrade Bankosa u centru Prištine, koja je oštećena tokom bombardiranja NATO-a 1999. godine, objavljeno je u Prištini.

Firma Unioninvest ponudila je najbolje uvjete i pobijedila u jakoj konkurenciji na tenderu u kojem su učestvovala i dvije velike kosovske građevinske firme.

Za rekonstrukciju zgrade Bankosa, koja se obnavlja za potrebe kosovske Vlade, osigurana su sredstva u iznosu od 8,5 miliona eura. Sredstva za ovu najmenu obezbijedena su od Evropske agencije za obnovu i iz budžeta Kosova.

Ovo je prvi put da jedna kompanija iz BiH dobije tako značajan posao na Kosovu, što na izvjestan način otvara put i drugim bh. firmama da učestvuju na tenderima u ovoj regiji. Predstavnicima kompanije Unioninvest obavezali su se da će do novembra iduće godine bivša zgrada Bankosa biti potpuno renovirana i predata na upotrebu vlastima na Kosovu. /Onasa/

BH ekonomski pokazatelji januar 2001. - august 2003.

Izvor: zavodi za statistiku FBiH i RS
(preneseno iz Ekonomskog biltena OHR-a - oktobar 2003.)

Indikator	Federacija BiH	Republika Srpska	BiH (procjena OHR-a)
GDP nominalni u 2001.	7.224 milijarde KM	2.993 milijarde KM	9.161 milijarda KM
GDP nominalni 2000.	6.698 milijardi KM	2.734 milijarde KM	8.321 milijarda KM
Nominalni porast 2000 - 2001.	+ 7,8%	+ 9,5%	+ 10,00%
Stvarni porast 2000 - 2001. (minus inflacija)	+ 6,7%	3%	+ 5,5%
Indeks u industrijskoj proizvodnji			
08/03. u poređenju sa 2002.	+ 14,6%	+ 6%	N/A
08/03. u poređenju sa 08/02.	+ 8,3%	-+ 2,3%	N/A
Indeks maloprodajnih cijena			
08/03. u poređenju sa 2002.	- 0,8%	+ 0,8%	N/A
08/03. u poređenju sa 08/02.	- 0,2%	+ 1,7%	N/A
Prosječna neto plata 07/03. (RS 08/03.)	530,79 KM	381 KM	480,7 KM*
07/03. u poređenju sa prosjekom u 2002.	+ 19,9%	+ 10,1%	+ 10,0%*
Broj zaposlenih 07/03. (RS 6/03.)	387.832 lica	249.186 lica	637,017 lica*
Broj registrovanih nezaposlenih 07/03. (RS 08/03.)	297.477 lica	146.040 lica	443.517 lica*
Broj penzionera 04/03. (RS 08/03.)	286.567 lica	183.640 lica	470,207 lica*
Prosječna penzija u 08/03.	190 KM	135 KM	168,3 KM
Uvoz jan - juli 03. (RS - august)	3.678,9 milijarde KM	1.388,8 milijarde KM	5.067,7 milijard KM*
Izvoz jan - juli 03. (RS - august)	1.177,9 milijarde KM	328,5 milijarde KM	1.506,4 milijard KM*
Trgovinski deficit u jan - aug. 03.	2.501 milijarde KM	1.060.3 milijarde KM	3.561,3 KM*
Pokrivenost uvoza izvozom	32,5%	23,652%	29,7%*

* podaci nisu potpuno kompatibilni (postoji razlika u datumima)

M. I.

Još jedan kredit KfW-a

Milion eura za malo i srednje poduzetništvo regije Srebrenica

Prvih dana decembra, u Sarajevu su potpisani "Sporazumi o partnerstvu" između KfW-a (Njemački kreditni zavod za obnovu) i Mikrokreditnih organizacija (MKO) Partner i EKI.

Sredstva u ukupnom iznosu od milion eura, koje je njemačka vlada obezbijedila Evropskom fondu za BiH (EFBH), namijenjena su kreditnom programu malog i srednjeg poduzetništva (SMELP), kao podstrek održivom povratku i privredi regije Srebrenice, navodi se u saopćenju za medije KfW-a. Partner i EKI su odabrani MKO partneri za tu regiju zbog njihovog prisustva na terenu i poznavanja regije, kao i na osnovu njihovog izuzetnog dosadašnjeg poslovanja.

Zadnji korisnici koji se mogu finansirati ovim kreditnim linijama su većinom privatna mala i srednja poduzeća sa poslovanjem u Srebrenici i regiji, sa manje od 50 uposlenih i sa poslovnom historijom kraćom od 12 mjeseci.

KfW, pod okriljem EFBH, upravlja sa tri programa: "Kreditni program za izgradnju stambenih objekata" (HCLP), "Kreditni program malih i srednjih poduzeća" i relativno novi "Ruralni kreditni program" (RLP).

EFBH je počeo sa aktivnostima u 1998. godini i od tada je postao uspješan fond refinansiran od više donatora, gdje KfW upravlja s više od 55 miliona eura finansiranih od Evropske unije i vlada Austrije, Njemačke, Nizozemske i Švicarske. Kreditne linije u okviru ovih programa se trenutno plasiraju kroz sedam partnerskih banaka i sedam MKO. Svi ovi kreditni programi pomogli su izgradnji kreditnih struktura u partnerskim bankama EFBH-a, pomažući im da steknu moć plasiranja stambenih kredita i kredita za mala i srednja poduzeća iz svojih sredstava i u budućnosti.

Do sada je oko 30 miliona eura plasirano u obliku stambenih kredita. Takođe, oko 19,4 miliona eura i 5,1 milion eura je kreditiralo mala i srednja poduzeća, te ruralni program.

Kapis Tvornica kabela Tomislavgrad

Dobijen certifikat ISO 9001

U Hotelu Štroman u Celju, 28. 11. 2003. godine, svečano je dodijeljen certifikat ISO 9001:2000 Kapisu Tvornici kabela Tomislavgrad. Izdavač certifikata je BVQI iz Londona. Certifikat je generalnom direktoru međunarodne grupacije Kapis Iztoku Piklu predao potpredsjednik Privredne komore Slovenije Cveto Stantič. Na primopredaji certifikata prisustvovali su predstavnici elektrodistribucija Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, poslovni partneri i prijatelji.

Kapis preduzeće za prodaju i proizvodnju električnih kabela i vodiča osnovano je 1995. godine u Republici Sloveniji. Uspješan rad proširili su na BiH privatizacijom Tvornice

kabla u Tomislavgradu u kolovozu/augustu 2001. godine čime tvornica mijenja ime u Kapis d.o.o. Tvornica kabela Tomislavgrad.

Privatizacijom Kapis d.o.o. TKT postaje članica međunarodne grupacije Kapis koja posluje u BiH, Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji i Crnoj Gori i Makedoniji. Tvornica je osnovana 1979. godine pod nazivom Tvornica kabla Duvno, a proizvodni program je obuhvatao instalacijske vodiče i izolirane žice, te energetske kablove za niskonaponsku mrežu, Al/Fe užada, Fe užad i Cu užad i samonosive kablovske snopove od XLPE. Standardi po kojima tvornica Kapis proizvodi svoje proizvode su JUS, IEC, SIST, HD, HRN, DIN, GOST, BS.

Planovi grupacije Kapis su povećanje proizvodnih kapaciteta, proširenje na inotrižišta, stjecanje certifikata 14001 i uspostava razvoja kablova srednjeg napona.

ISO 9001:2000 je još samo jedan korak ka ostvarenju vizije Kapis, a to je da pomogne u povezivanju svijeta č kvalitetnim proizvodima koji će u potpunosti da zadovolje potrebe naši sadašnjih i budućih kupaca.

Adis ZAHIROVIĆ

2. međunarodni sajam privrede "Brčko 2003" Stotinu domaćih i inoizlagača

Gradonačelnik Brčko distrikta BiH Branko Damjanac otvorio je 10. decembra u Brčkom Drugi međunarodni sajam privrede - "Brčko 2003".

- Ovo je jedinstvena prilika da se vide privredna i druga dostignuća sudionika sajma i pokaže šta se radi u Brčko Distriktu na planu njegove organizacije, privrednog razvitka i života uopće, rekao je u svom pozdravnom govoru gradonačelnik Damjanac.

- Ovom manifestacijom želimo, između ostalog, pokazati dostignuća u našem i vašem Brčko Distriktu, da razmijenimo međusobna iskustva i proširimo horizont, kao i poslovne veze i odnose - rekao je Damjanac.

Vršilac dužnosti supervizora Gerhard Sontheim kazao je na ceremoniji otvaranja da je ovaj sajam dokaz da Brčko Distrikt ima povoljan ambijent i zakonski okvir za domaće i strane ulagače.

Predsjednik Privredne komore Brčko Distrikta Đorđe Kojić istaknuo je da je u Distriktu registrirano 1.700 privatnih poduzeća i blizu 3.000 samostalnih obrtničkih radnji.

Na oko 1.500 kvadratnih metara sajamskog prostora svoje proizvode predstavilo je gotovo 100 domaćih i inozemnih izlagača iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Crne Gore, Njemačke, Italije i Austrije, prenosi Agencija ONASA. U pet dana, koliko je trajao sajam, upriličen je i niz okruglih stolova, predavanja, modnih revija i dr.

Organizatori ovog sajma su Privredna komora i Vlada Brčko Distrikta, Ured visokog predstavnika (OHR) u Brčkom i Ured supervizora.

JP Elektroprivreda BiH Potpisan ugovor o isporuci električne energije kompaniji EFT

Elektroprivreda BiH potpisala je, 9. decembra, Ugovor o isporuci električne energije kompaniji Energy financing team (Switzerland) GmbH (EFT).

Prema tom ugovoru će u toku naredne godine kompaniji EFT biti isporučeno milion megavat-sati električne energije u vrijednosti oko 80 miliona KM, saopćeno je iz JPE.

Energy financing team GmbH je dostavio najpovoljniju ponudu na tender objavljen 3. novembra. Ugovor o isporuci električne energije potpisali su generalni direktor JPBiH Enver Kreso i direktor EFT Urs Jakob. Zaključeni su i ugovori o kupoprodaji uglja za proizvodnju električne energije u 2004. godini sa rudnicima uglja u FBiH. JPBiH će od rudnika uglja u narednoj godini preuzeti 4,5 miliona tona uglja u vrijednosti oko 200 miliona KM.

Potpisani ugovori pružaju garanciju za kontinuiranu isporuku uglja i nesmetanu proizvodnju električne energije po planu za 2004. godinu, ističe se u saopćenju. /Fena/

Ponude

Češki proizvođač preciznih alatnih mašina **TOS KURIM - OS a.s.** traži poslovnog partnera iz BiH za:

proizvodnju spojnice, koljena, pokretnih poluga, osovinu, različitih dijelova za motore; proizvodnju dijelova automobila i vagona; proizvodnju različitih plastičnih ili željeznih kalupa.

Kontakt:
Mr Milan Gottvald
TOS KURIM - OS, a.s.
Czech Republic
Telefon: +420 541 102 622
Telefaks: +420 541 103 266
E-mail: marketing@tos-kurim.cz

Ponuda iz Mađarske za firme iz oblasti kemijske, prerade plastike i prehrambene industrije - poluautomatski stroj za puhanje PET flakona:

Dimenzije: 600 mm x 2.000 mm x 1.800 mm
Alati: 0,33 L - 3,0 L (2 alata u paru)
Kapacitet:
0,33 L: 700 db/čas
0,50 L: 650 db/čas
1,00 L: 550 - 800 db/čas
1,50 L: 500 - 800 db/čas
2,00 L: 650 - 800 db/čas
3,00 L: 200 db/čas
Napon: stroj: 24 V, grijač: 380 V
Kapacitet kompresora: 17 - 20 bar
Garancija na PET stroj je jedna godina.
Kontakt osoba je Zsolt Ladocky, sekretar mađarsko-srbijanskog i crnogorskog odjeljenja u Privrednoj komori pokrajine Čongrad u Segedinu.
Telefon: +36 62 426 149
Telefaks: +36 62 486 987.

Brazilski proizvođač igala za šivaće mašine **SUPERA** želi bh. trgovinama i tvornicama konfekcije ponuditi svoje proizvode, izrađene po najnovijoj tehnologiji.

Kontakt osoba: Augusto Lui
telefon: + 55 19 3875 75 37
e-mail: augusto@superanneedles.com

Njemački proizvođač mašina za mjerenje, vaganje i doziranje, te aparata za kondenzaciju u proizvodnji betonskih proizvoda traži zastupnika u BiH koji posjeduje potrebna tehnička znanja i koji može organizirati dostavu i servis (after-sale-service) postrojenja, kao i obezbijediti skladište za rezervne dijelove i organizirati mrežu servisnih usluga.

Kimido Kindler GmbH
Kindler Misch-und Dosiertechnik
Industriegebiet Heiligenfeld, Siemensstrasse 11, 72160 Horb/Neckar, Telefon: 00 49 7451 1022

Telefaks: 00 49 7451 6622
E-mail: COMDOSKIMIDO@t-online.de
Kontakt osoba: Peter Besch
www.kimido.com

Njemačka firma nudi uređaje za pocinčavanje cijevi i toplotno obrađivanje, primjenjive u industriji za preradu čelika.

Aldorf Maschinenbau GmbH
Saynstrasse 26, 56242 Selters
Telefon: 00 49 2626 5424
Telefaks: 00 49 2626 1396
E-mail: info@aldorf.de
Kontakt osoba: Aldorf
www.aldorf.de

Firma **Jetstream Trading Ltd** iz Margetshoechheima zainteresirana je za uspostavljanje saradnje sa trgovcima na malo i velikim trgovinama i supermarketima u BiH.

Specijalizirani su za proizvodnju mesnih konzervi, svježeg mesa, pića, a u svom asortimanu imaju široku paletu Food i Non Food proizvoda.

Kontakt adresa:
Jetstream Trading Ltd
Am Scheckert 5
D - 97276 Margetshoechheim
Telefon + 49 (0) 931 - 3046662
Faks: +49 (0) 931 - 3046664
E-mail: j.t.ltd@onlinehome.de

Firma **Ebinger Prüf-und Ortungstechnik GbmH** iz Kölna bavi se proizvodnjom i prodajom uređaja za traženje i detekciju.

Želi uspostaviti suradnju sa firmama iz BiH koje se bave opskrbom policijskih i sigurnosnih organizacija.

Kontakt adresa:
Ebinger Prüf-und Ortungstechnik GbmH
Hansestrasse 13
D-51149 Köln
Telefon: + 49 (0) 2203 - 9 77 100
Faks: + 49 (0) 2203 - 3 60 62
E-mail: office@ebingergbmh.com
www.ebingergbmh.com

Firma **C.P.T. GmbH** iz Štutgarta, proizvođač preciznih alata, želi uspostaviti poslovnu suradnju sa trgovcima i proizvođačima preciznih alata.

Kontakt adresa:
C. P. T. GmbH
PRÄZISIONSWERKZEUGE
Mittlerer Pfad 4/2
70499 Stuttgart
Telefon: +49 (0) 711 / 5 77 95 78
Faks: +49 (0) 711 / 5 77 95 80
E-mail: info@cpt-werkzeuge.de

Firma **Dr. Kern GmbH** iz Mademühlena bavi se proizvodnjom i prodajom širokog asorti-

mana wellnes i fitness aparata. U svom prodajnom asortimanu nude:

- solarnu tehniku,
- aparate za grijanje i upravljanje saunama,
- toplotnu tehniku,
- medicinske aparate - aparate za foto-terapiju, masažu, infracrvene zrake i sl.

Više podataka o proizvodima na Internet stranicama: www.dr-kern.de i www.eos-werke.de

Kontakt adresa:
Dr. Kern GmbH
Adolf-Weiß-Str. 45-61
D - 35759 Mademühlen
Telefon: + 49 2775-82-115
Faks: + 49 2775-82-7115
E-mail: info@drkern.de

Firma **Greenoble Managemnet GmbH** iz Berlina želi predstaviti firmu Linline Lasersysteme, koja je u posljednjih sedam godina razvila revolucionarne laserske sisteme za medicinsku i kozmetičku upotrebu, a zainteresirana je za uspostavljanje poslovnih kontakata i investiranje u BiH.

Informacije o navednoj firmi na Internet adresi: www.linline.com

Kontakt adresa:
Greenoble Managemnet GmbH
Kurtürstendamm 22
Nevs Kranzler Eck
D - 10719 Berlin
Salzufer 16
D - 10587 Berlin - Charlottenburg
Telefon: + 49 (0) 30 81 495 - 490
Faks: + 49 (0) 30 81 495 - 499
E-mail: info@greenoble.de
www.greenoble.de

Firma **Kičin d. o. o.** Valjevac, Gornji Vakuf - Uskoplje je društvo za promet i proizvodnju u sklopu koje djeluje i radna jedinica Pekara Kičin, a generalni je zastupnik renomirane tvrtke Kurtsan, iz Istambula, koja se bavi proizvodnjom i prodajom mašina i opreme za poljoprivredu i stočarstvo. Oprema posjeduje certifikat ISO 9001, garanciju na godinu dana, te obezbijeden servis i rezervne dijelove.

Iz ponude izdvajamo sljedeće mašine:

1. KSM-1 K/S JEDNODJELNA POKRETNJA MUZILICA

- zračni pulsator
- nerđajuća kofa, 1 x 30 l

2. KSM-2 Y/A DVODJELNA POKRETNJA MUZILICA JEDNA KOFA

- zračni pulsator
- aluminijska kofa, 1 x 40 l

3. KSM-3 K/S DVODJELNA POKRETNJA MUZILICA DVIJE KOFE

- zračni pulsator
- nerđajuća kofa, 2 x 30 l
- agregat

4. KYK-2 ELEKTRIČNA MAŠINA ZA MLJEVENJE (MLIN)

- melje sve sve vrste žitarica
5. KYK-3 ELEKTRIČNA MAŠINA ZA MLJEVENJE (MLIN)

- melje sve vrste žitarica

6. KOS-1 AUTOMATSKA POJILICA

7. LAKTOFRIZI ZAPREMINE OD 300L DO 2.000L

Pored navedene opreme, u ponudi su i druge mašine za farme stoke.

Kontakt:

KIČIN D. O. O.

Valjevac, Gornji Vakuf - Uskoplje

Telefon/faks: 030/285-271

E-mail: kicin@bih.net.ba

Potražnja

Firma iz Njemačke traži dobavljače za sljedeće proizvode:

- Dijelove od plastike
- Dijelove od gume
- Štancane dijelove
- Dijelove izrađene struganjem
- Gusane dijelove
- Opruge
- Vijke i klinove
- Elektronske dijelove
- Elektromehaničke komponente
- Provodničke ploče

Valéo Switches & Detection

Laiërstrasse 12, 74321 Bietigheim-Bissingen

Telefon: 00 49 7142 916 1773

Telefaks: 00 49 7142 916 4773

E-mail: daniel.stumm@valeo.com

Kontakt osoba: Daniel Stumm

Njemačka firma traži suradnike visokog obrazovanja sa odličnim poznavanjem njemačkog i/ili engleskog jezika i posjedovanjem računara s Internet-priključkom, za istraživanja u projektima. Istraživanja podrazumijevaju: prikupljanje informacija o poslovnim i stambenim prostorima, hotelima, bolnicama, muzejima, sportskim dvoranama i sl.

WB Marketing und Koordination

Am Dreieck 3, 53639 Königswinter

Telefon: 00 49 2244 912351

Mobitel: 00 49 172 5137395,

E-mail: walterbuhr@aol.com

Kontakt osoba: Walter Buhr

Poznata italijanska firma koja se bavi proizvodnjom velikih sprava za zabavu u luna parkovima hitno traži u Bosni i Hercegovini dobavljača za dijelove njihovih proizvoda koje bi potom sklapala u Italiji.

Ova firma želi da stupi u kontakt sa bh. firmom koja radi u sektoru metalne stolarije i koja obavlja poslove zavarivanja, rezanja i savijanja ploča, cijevi, šipki itd.

Preciznije radi se o izvođenju poslova na:

- rolling osam do 150 mm;
- barr mill tri do 15 mm;

- čelična presovana ploča;
- glatka čelična ploča tri do 15 mm;
- vrste obrade su: zavarivanje, savijanje i rezanje.

Osim toga, na pomenutim proizvodima bi trebalo obaviti (eventualno dajući posao trećim licima) mehaničke obrade kao što su prskanje pijeskom pod pritiskom, bojenje i termičku obradu.

Bh. dobavljači bi trebali zadovoljavati sljedeće uslove:

- posjedovati kvalificirane zavarivače prema normativi EN 287/1 (NEOPHODNO);
- proces certificiranog zavarivanja prema EN 288 (PO MOGUĆNOSTI);
- biti u mogućnosti da zavaruje čelik od ugljena tipa: S 275 i S 355;
- biti u mogućnosti da zavaruje po sistemu MAG (ref. Br. 135 normative EN 287/1);
- biti u mogućnosti da zavaruje prema ref. Br. 111 i 141 normative EN 287/1;
- moraju posjedovati mašine (ili pod dobavljače) za savijanje i rezanje čeličnih cijevi i limova, te izvođenje termičke obrade, prskanje pijeskom i bojenje.

Kontakt:

ICE Sarajevo

Italijanski institut za vanjsku trgovinu - vladina ustanova

Poslovni centar UNIS, Objekat B - XVI sprat

Fra Andela Zvizdovića 1

71000 Sarajevo

Telefoni: ++387 33 201 262 i 201 261

Telefaks: ++387 33 267 565

E-mail: sarajevo.sarajevo@ice.it

Hotel "Tešanj" Ponuda za učešće u zajedničkom ulaganju

Naše poduzeće nakon izvršene privatizacije ima namjeru da Hotel "Tešanj", u Tešnju, osposobi i opremi za redovnu djelatnost.

Objekat je u oštećenom stanju i van funkcije.

Potencijalni suinvestitor u zajedničko ulaganje ima mogućnost da za iznos uloženi sredstava bude suvlasnik u vrijednosti kapitala poduzeća ili da uvjete ulaganja uredi na drugi način u interesu koji će odgovarati za obadrije ugovorne strane u skladu sa Zakonom.

Cijenimo da investicija ima svoje puno opravdanje, jer Tešanj je mjesto koje nema hotela, a ima velike mogućnosti i resurse za razvoj turizma.

Investiranje u hotel je moguće raščlaniti i u njegove dijelove, na primjer: smještajni kapaciteti, uslužni kapaciteti, kao i drugi sadržaji (kuglana, trim-kabinet, sauna itd), a moguće je kombinovano ulaganje (građevinski radovi, oprema i drugo).

Sve informacije se mogu dobiti na telefone:

032/650-047 i 650-651.

Specijalne cilindrične brave AS

Nova specijalna cilindrična brava AS 61 rezultat je dugogodišnjeg inovatorskog rada pronalazača rahmetli Ahmeda Ćurića, poznatog starog majstora, i njegovog sina, rahmetli dipl. inž. Salke Ćurića u saradnji sa timom stručnjaka. Koristeći se iskustvom stečenim u proizvodnji već afirmisane brave AS 28 zaštićene patentom u svim zemljama članicama Pariške unije, proizveli su novu bravu AS 61 u Euro profilu, najvećeg stepena sigurnosti.

AS brava se izrađuje po svjetskim standardima za sve dimenzije i tipove vrata. Pripada kategoriji brava najvišeg stepena sigurnosti. Svaka je unikat.

Originalnim konstruktivnim rješenjem omogućena je izrada više od 10 milijardi AS brava bez ponavljanja.

AS brava je nelomljiva.

Masivan jedinstveni cilindar koji se proteže

cijelom dužinom brave ostvaruje čvrstu vezu između spoljnog i unutrašnjeg dijela, te čini AS bravu nelomljivom.

AS bravu otvara samo originalni ključ.

AS-ov kompjuter bira najpovoljnije kombinacije koje predstavljaju nepropustivu prepreku svakom pokušaju podešavanja zapornih čivija i podizača bez originalnog ključa.

AS ključ je zaštićen od neovlaštenog kopiranja. Samo vlasnik AS brave može kopirati AS ključ u ovlaštenom servisu.

AS SERVIS

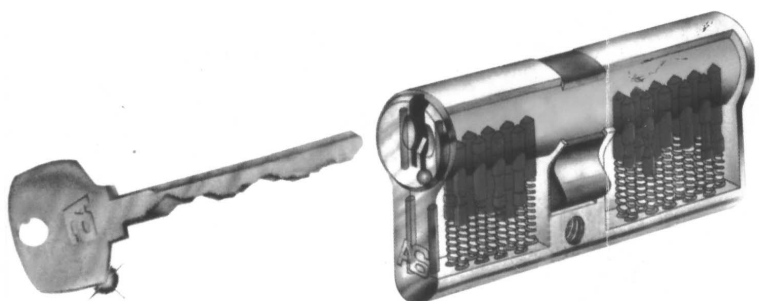
Musala bb

Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Telefon: 033/200-207

Vlasnik Almasa Ćurić

Obična prehlada ili gripa?

Kako ih razlikovati i kako liječiti?

Obična prehlada je česta virusna infekcija gornjeg respiratornog trakta, naročito u hladnim zimskim danima. Po definiciji to je: obično afebrilna, virusna infekcija s upalom nekih ili svih organa gornjeg respiratornog trakta, uključujući nos, paranazalne sinuse, ždrijelo, grkljan, a često dušnik i bronhe. Najčešći su uzročnici virusi prirodno manje virulencije

Obična prehlada je česta bolest. Veliki broj raznih virusa može uzrokovati infekciju, a imunitet nije potpun nakon preboljele bolesti, pa su česte infekcije istim tipom virusa. Bolest je sezonskog karaktera, češća u hladnim razdobljima.

Predisponirajući faktori mogu biti: emocionalni stres, pretjerani umor, sredina menstrualnog ciklusa itd.

Za bolest je **karakteristična normalna tjelesna temperatura** ili tek neznatno povišena. Simptomi upale ždrijela, grkljana i donjih dijelova respiratornog trakta variraju u svojoj izraženosti od osobe do osobe, ali ovise i o virulenciji uzročnika.

Nazalna sekrecija je u početku bolesti vodenasta, ali već nakon dva do tri dana postaje mukozna do gnojna, zbog prisutnosti leukocita u sekretu. Produktivni kašalj može se protezati u drugi tjedan bolesti.

Obična prehlada se često zakomplicira sa sekundarnom bakterijskom infekcijom. Česte su bakterijske superinfekcije srednjeg uha (otitis media), dušnika i bronha (tracheobronchitis) ili paranazalnih sinusa (purulentni sinusitis).

U većini slučajeva **bolest prolazi za četiri do 10 dana uz potpuno ozdravljenje**, ukoliko nije bilo komplikacija koje produžuju trajanje bolesti.

Mašine končаницe

Two-for-one **SAVIO TSD 212** EUR 13.000,000
svaka

- godina 1974.
- 160 vretena
- stalak 8"
- izlazni paketi 6"
- samostalno pročelje
- 22 kW

Two-for-one **SAVIO TSD 212** EUR 15.000,000
svaka

- 1976. do 1978. godine
- 200 vretena
- stalak 8"
- izlazni paketi 6"
- samostalno pročelje
- 22 kW

Ove mašine mogu raditi sa svakom vrstom prediva.

Končаницe za efektну pređu

Jedna mašina **OMP BODEGA** EUR 18.000,000

- godina 1998.
- 36 puta po 8"
- električno-pneumatski
- četiri prediva
- vanjska korpa
- elektronski senzori
- elektronski pre-set mjerač

Jedna mašina **OMP BODEGA** EUR 10.000,000

- godina 1989.
- 24 puta po 8"
- mehanički
- tri prediva
- elektronski senzori
- elektronski pre-set mjerač

Jedna mašina **OMP BODEGA** EUR 14.000,000

- remont izvršen 1999. godine
- 42 puta po 8"
- mehanički
- tri prediva
- elektronski senzori
- mehanički pre-set mjerač

Jedna mašina **OMP BODEGA** EUR 3.500,000

- godina 1983.
- 40 puta po 7"
- mehanički
- tri prediva
- mehanički senzori
- mehanički pre-set mjerač

Jedna mašina za pletenje **RITE AGR 200**, godina 1981.
40 pročelja, 8", tri završetka, optički senzor, unutrašnja korpa, brojač

Jedna mašina za pletenje **RITE AGR 200**, godina 1984.

22 pročelja, 8", četiri završetka, vanjska korpa, brojač

Jedna mašina za pletenje **RITE AGR 200**, godina 1997.
30 pročelja, 8", tri završetka, optički senzor, unutrašnja korpa, brojač

Jedna končаницa **SAVIO TDS 265** godina 1975.

200 vretena, rezerva prediva, 8" inlet, 6" outlet, konus 4°20, korpe prečnika 180 mm, meko namotavanje

Jedna končаницa **SAVIO TDS 20NR** godina 1986.

176 vretena, pneumatska, rezerva konca, 10" inlet, 6" outlet, konus 4°20, korpe prečnika 185 mm, meko namotavanje, Elettrojet kompresor

Dvije končаницe **SAVIO TDS 212** godina 1976.

220 vretena svaka, rezerva konca, 8" inlet, 6" outlet, konus 4°20, korpe prečnika 180 mm, meko namotavanje, Magitex kompresor

Jedna mašina za automatsko namotavanje **ZERBO GX 60**, bi-frontalna, šest mjerača, godina 1996., 28 stalaka na svakom frontu

Dvije mašine za namotavanje **TINTORI Vanguard**, bi-frontalne, pet mjerača, godina 1979/1981., brojači elektronski, 25 stalaka na svakom frontu

Jedna automatska presa **PBS** za pakovanje, za količine od 350 kg, sa šest kontejnera, godina 2000.

Jedan tradicionalni uređaj za napanavanje prede - kapaciteta 150 kg

Jedna mašina za namotavanje **SAVIO**, tri pročelja

Jedan transportni uređaj **TOYOTA**, kapaciteta 15 kvintala, godina 1995.

Jedan kompresor + postrojenje za sušenje **KAESER**, 500 l, bešumna, godina 1997.

Bolest počinje naglo, nakon kratke inkubacije (od jedan do tri dana), s nelagodnom u grlu, osjećajem punoće u nosu, potom kihanjem i sekrecijom iz nosa.

Terapija

Toplo, ugodno okruženje uz mjere prevencije direktnog širenja bolesti je preporučljivo. Ukoliko su jače izraženi opći simptomi upale ili je povišena temperatura, potreban je odmor kod kuće.

Dekongestija nosne sluznice ukapavanjem kapi za nos je preporučljiva, posebno ukoliko je došlo do upale uha. Uz ovo poželjno je uzimati i multivitaminske pripravke, te pomoćna ljekovita sredstva za jačanje imuniteta.

Još jednom treba potcrtati **NEDJELOTVORNOST ANTIBIOTIKA** na virusne infekcije. Antibiotici su prihvatljivi samo u slučaju dokazane sekundarne bakterijske infekcije (otitis, sinusitis). Upotreba antibiotika kao profilakse bakterijskih infekcija smanjuje pojavu bakterijskih komplikacija samo u jedan do dva odsto ljudi, što nije statistički značajno. Bespotrebno je izlagati brojne ljude riziku i cijeni česte upotrebe antibiotika, kada su oni potpuno nepotrebni.

Gripa (influenca) je lako prenosiva zarazna bolest dišnog sustava teškog, ali kratkotrajnog tijeka koju uzrokuje virus. Na početku bolesti izraženi su tzv. opći simptomi - povišena tjelesna temperatura, tresavica, malaksalost, glavobolja i bolovi u mišićima. Simptomi koji ukazuju na bolest dišnog sustava javljaju se tek kasnije, kad počnu popuštati opći simptomi.

Bolest se širi kapljičnim putem - virus se nalazi u slini, te se širi kapljicama dok čovjek razgovara, kašlje, kiše, smije se. Širenju infekcije pogoduje neotpornost čovjeka prema virusu gripe, kratko vrijeme između zaraze virusom i pojave simptoma, otpornost virusa i suvremeni način života (život u velikim gradovima, svakodnevna putovanja vezana za posao, rad u većim kolektivima, stanovanje u kućama s mnogo stanova). Grupiranje ljudi je, inače, idealan uvjet za brzo širenje gripe, pa se stoga u većim kolektivima, npr. vojsci, bolest javlja eksplozivno. Da bi se bolest mogla bolje pratiti, Svjetska zdravstvena organizacija je 1947. godine osnovala Svjetski centar za gripu u Londonu, te niz manjih, regionalnih centara.

Gripa se javlja češće za vrijeme hladnijih mjeseci, jeseni i početka zime. Najvažniji izvor zaraze je čovjek. Bolest pogađa sve dobne skupine, ali najčešće i najteže obolijevaju djeca. Od gripe se obolijeva češće, jer su za obranu od infekcije bitna protutijela koja se stvaraju u dišnom sustavu, a njihovo zaštitno djelovanje traje od šest do osam mjeseci. Posljedica je velika sklonost ponovnim infekcijama virusom influenzae.

Bolest počinje naglo, visokom vrućicom i tresavicom, bolovima u mišićima, osobito leđa i udova, kostima i zglobovima. Vrućica je obično

38 do 40 stepeni Celzusa, te ako nema komplikacija, traje od pet do sedam dana. Bolesnici, uglavnom, imaju i jaku glavobolju, bezvoljni su i pospani, osjećaju jaku nemoć, odbijaju hranu i tekućinu. Nakon par dana bolesti počinju simptomi od dišnog sustava - pečenje i stezanje u nosu, suhoća i bolovi u grlu, nekad i promuklost i bolovi u prsima. Kašalj je suh i podražajan, te se pojačava kako bolest odmiče. Javlja se jaka upala očne spojnice (konjunktivitis) koja se očituje suzenjem, osjetljivošću očiju na svjetlo, te bolovima u oku - bolesnik ima osjećaj kao da mu je pijesak u očima. Takav oblik bolesti, potpuno razvijen, javlja se najčešće u djece i mladeži. Kod odraslih je težak tijek bolesti obično posljedica dodatne bakterijske infekcije i komplikacija. Nekad su simptomi gripe blagi, te nalikuju na običnu prehladu.

Gripa je teška bolest i može biti praćena različitim komplikacijama. Najčešća je komplikacija učestala pojava dodatne bakterijske infekcije koje su najteže ukoliko zahvate pluća. U starijih osoba tijekom gripe može doći do obolijevanja organa - upale mozga, upale srca, mišića, ali su takve pojave rijetke i odraz oslabljenog imunološkog sustava.

Najteža i najčešća komplikacija je upala pluća uzrokovana istovremenom virusnom i bakterijskom upalom. Na upalu pluća valja pomisliti kada se pojave ponovni skok temperature, otežano disanje, te gnojni ili krvavi iskašljaj. Ovom obliku upale pluća osobito su sklони mlađi ljudi, djeca, muškarci srednje dobi, alkoholičari i osobe smanjene otpornosti prema bolestima.

Terapija

Liječenje uzroka nije moguće pa se liječe simptomi. Bolesnik treba mirovati, uzimati dovoljne količine tekućine, lakše probavljivu hranu, vitamin C, te lijekove koji smanjuju bolove, djeluju protuupalno i snižavaju povišenu temperaturu. Bolesnicima koji, inače, boluju od dugotrajne bolesti srca i pluća potrebne su veće doze lijekova koje uobičajeno uzimaju. Svi teži i komplicirani slučajevi liječe se u bolnici.

Antibiotici su potrebni jedino ako postoji dodatna bakterijska infekcija.

Apoteka My Medico, Sarajevo
Mr ph. Maja KNEŽEVIĆ